

10.4 Een scharnier plaatsen

Materiaallijst

KRUISSHOUT

Kies een model met een maatindeling, en zo mogelijk met 2 kraspennen.

WINKELHAAK

Dit instrument laat u toe lijnen perfect over te schrijven op de diverse zijden van een stuk hout.

STEEKBEITEL

Een kunststof hecht biedt het voordeel dat u de beitel kunt gebruiken in combinatie met om het even welke hamer.

HOUTEN OF RUBBER HAMER

Let bij aankoop op de bevestiging van de kop op de steel.

SCHROEVEDRAAIER

Een type met verwisselbare stiften kan elk type van schroeven aan.

PRIEM

Voor niet te zware of grote schroeven kunt u voorprikken met de priem, in plaats van voor te boren.

FRETBOOR

Dit is een manueel te bedienen boortje, waarvan het handvat eigenlijk het verlengde van de schacht is.

SCHROEFBOORMACHINE

Kies een boormachine die tevens kan schroeven. Een snoerloos model is bijzonder handig.

ROLMETER

Een type met blokkeerknop en automatische terugloop is bijzonder handig.

HOUTBOOR

Voor het maken van niet doorgaande gaten gebruikt u de gewone houtboor.

Scharnieren

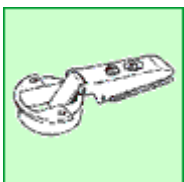
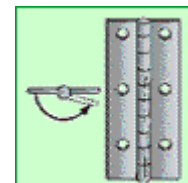

SCHARNIER

De 'gewone' scharnieren worden vervaardigd in diverse materialen: staal, gegalvaniseerd staal, verkoperd, messing, verbronsd en aluminium. Zo'n scharnieren bestaan uit 2 bladen of bleden, die reeds voorzien zijn van schroefgaten, en die rond een stalen pen draaien.

PIANOSCHARNIER

Pianoscharnieren zijn aan te bevelen bij vlakke meubeldeuren omdat ze veelzijdig geschroefd worden, bijvoorbeeld om de 6 cm. Ze zijn verkrijgbaar in grote lengtes (2 m en meer) en dus interessant voor het ondersteunen van kleppen van kasten, piano's en tafelbladen.

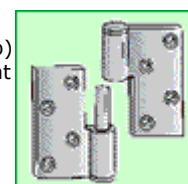

VERDOKEN SCHARNIER

Verdoken scharnieren of potscharnieren vinden vooral hun toepassing in keukenkasten en sanitaire meubelen. Ze worden verzonken in een (meestal voorgeboorde) holte, waardoor hun bevestiging onzichtbaar blijft van buitenaf.

PAUMELLES

Paumelles bestaan uit 2 delen: een mannelijk bled (met pen) en een vrouwelijk bled (met knoop) passen in elkaar en vormen zo het draaibeslag. Ze bieden het voordeel dat de deur kan uitgelicht worden, terwijl de scharnierbleden op het schrijnwerk blijven zitten.

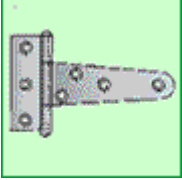

INBOORSCHARNIEREN

Dit type scharnier heeft geen blad, is eerder klein en alleen geschikt voor meubels. Deze scharnieren worden met de van schroefdraad voorziene pennen in enerzijds het vaste deel van de kast en anderzijds in het bewegende gedeelte (het deurtje) ingewerkt. Dit type van scharnier heeft geen "hand".

Scharnieren

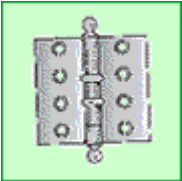
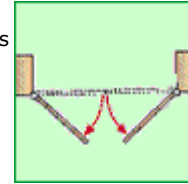

HENGSELS

Deuren van een garage en berging worden afgehangen aan hengsels. Het gaat hier om bredere deuren of poorten die dan ook sneller kunnen scheeftrekken. De lengte van de hengsels helpt dit voorkomen.

DRAAIRICHTING

Bepaal vooraf de draairichting van de deur. De deuren die opengaan in de richting van de wijzers van een uurwerk zijn rechts draaiend, de andere zijn uiteraard links draaiend. Men spreekt ook van een rechtse, respectievelijk linkse slag.

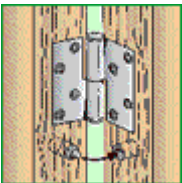

AANTAL SCHARNIEREN

Het gewicht en de afmetingen van de deur bepalen hoeveel scharnieren of paumelles u nodig heeft. Een lichte binnendeur wordt aan 2 of 3 scharnieren gehangen; zware deuren en buitendeuren aan 3. Vanaf 25 kg is het gebruik van scharnieren met lagers (nylon of kogellagers) aangewezen.

HAAKS

Controleer ook of de deur zuiver haaks in de sponning van het kozijn past. Laat een luchtopening van 3 mm tussen de onderkant van de deur en de drempel of vloer (spieël gebruiken) alsook een kleine speling aan boven- en zijkant (tegen het uitzetten). Calculeer nog te leggen vloerbekleding in.

DIEVENPINNEN

Bij naar buiten draaiende deuren waarvan u de pen uit het scharnier kunt nemen, is het aangewezen deze te beveiligen. Bijvoorbeeld met behulp van 2 speciale platen waarvan die met een pin op de smalle kant van de deur en die met het oog in het kozijn aangebracht wordt. Oog en pin passen perfect in elkaar.

Plaatsing

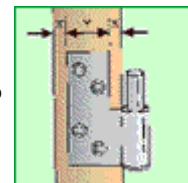

HOOGTE

De knoop van de paumelle wordt op zowat 20 cm van de onderkant van de deur geplaatst. Langs boven komt de knoop op ca. 15 cm vanaf de rand van de deur. Langs onder neemt men dus een grotere afstand (optische correctie). Het middelste scharnier komt daar precies tussenin.

VERTE

Dit is de horizontaal beschouwde opstelling van de paumelle. Het is de bedoeling dat de schroefgaten in de bladen van de scharnieren of paumellen in het midden van de deurdikte komen. De boorden hout die naast de bladen van een paumelle overblijven, zijn dan gelijk en zo sterk als mogelijk.

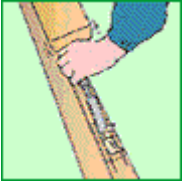
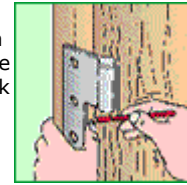
AFSCHRIJVEN

Meet vanaf de slaglijst in de deursponning, de dikte van de deur af, en teken hiervan het midden af. Houd de paumelle met het midden van de schroefgaten op de afgetekende lijn, rekening houdend met de afgemeten hoogte, tegen de deurlijst en teken de omtrek van de paumelle af.

AFSCHRIJVEN OP DE DEUR

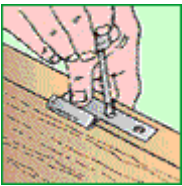
Stel nu het kruishout in op een breedte gelijk aan de afstand tussen de rand van de paumelle en de slaglijst min 1 mm (deze speling is nodig ingeval de deur uitzet) en kras af op de deur. Leg de zijkant van het scharnier tegen de afgeschreven lijn (op de gepaste hoogte) en teken zijn omtrek af.

INHAKKEN

Bepaal ook de diepte van de paumelle. Dan kunt u de afgetekende vlakken uithakken met een houtbeitel. Houd deze eerst verticaal op de lijn (vouw binnen de lijnen), en maak een verticale insnede. Hak daarna het hout in, om de cm (in een hoek van 45°). Houd de beitel plat om de inkeping te effenen.

Plaatsing

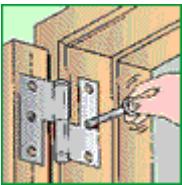
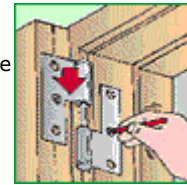

SCHARNIEREN OP DE DEUR

Bevestig de scharnieren in de inkepingen op de smalle kant van de deur. Boor voor met een priem en/of een fretboortje zodat de schroeven goed 'pakken'. Gebruik voor de bevestiging zelf verzonken houtschroeven. Schroef vast met behulp van een schroevendraaier of schroefboormachine.

SCHROEFGATEN AFSCHRIJVEN

Nadat de scharnieren op de deur bevestigd zijn, plaatst u de deur - in geopende stand - op wiggen. Steek het andere deel van de paumelle op zijn plaats en controleer of dit in de gemaakte uitsparing past (werk eventueel wat bij). Teken nu de schroefgaten op de deurlijst af.

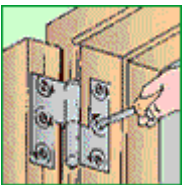
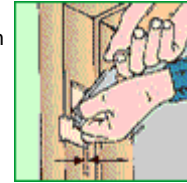

SCHARNIEREN OP DE STIJL

Boor de schroefgaten voor, met een kleine boordiameter of met een handboortje, om splijten van het hout te voorkomen. Bevestig elk scharnier voorlopig met EEN schroef. Controleer of de deur juist bevestigd is door hem te openen en te sluiten.

UITHANGEN

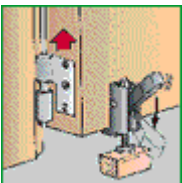
Als de deur te zwaar draait of wanneer hij niet helemaal te lood hangt, schroeft u de scharnieren terug los uit de stijl. Hak de inkeping(en) nog iets verder uit. Soms wordt de bovenste paumelle sowieso 1 mm dieper ingelaten om het latere afhangen op voorhand al op te vangen.

DEFINITIEF VASTZETTEN

Pas wanneer de deur volkomen correct opent en sluit, draait u de overige schroeven door de scharnieren in de stijl. Een tip: smeer de schroefdraad in met een dun laagje kaarsvet of zeep, zodat ze makkelijker in het hout gaan. Zorg ervoor dat de schroefkoppen nooit boven het bled uitsteken.

Herstellingen

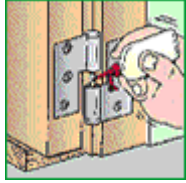
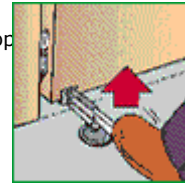

KNARSENDE SCHARNIEREN

Paumellen moeten regelmatig gesmeerd worden. Zoniet gaan ze knarsen. Til de deur uit zijn scharnieren. Zet hiertoe de deur open in een hoek van 90° en licht ze op met behulp van een mini-hefboom.

MINI-HEFBOOM

U hoeft de deur niet volledig uit de pennen te tillen. Het volstaat de deur zowat een centimeter op te tillen. Dit voorkomt beschadiging van de deurlijst bovenaan.

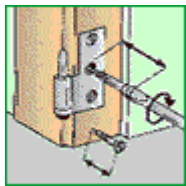

INOLIEN

Reinig de as van de scharnieren (of hengsels) met een in white spirit gedrenkte doek en smeer ze in met olie. Neem daarna de spie terug weg, draai de deur enkele keren heen en weer opdat de olie de assen zou smeren. Verwijder eventuele olieresten met een schone doek.

LOSKOMENDE SCHARNIEREN

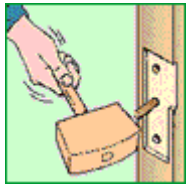
Het kan gebeuren dat de schroeven en dus ook de scharnieren wat loskomen na verloop van tijd. Dit kunt u nagaan door de deur helemaal open te zetten en te proberen de deur heen en weer te bewegen.

LANGERE SCHROEVEN

Zet de geopende deur met behulp van een spie zo vast, dat het scharnier perfect past in de uitsnijdingen van deur en deurlijst. Draai de bewuste schroef of schroeven los en vervang ze door een schroef die zo'n 15 mm langer is. Schroef de nieuwe schroeven tot slot in.

Herstellingen

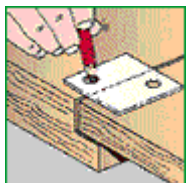
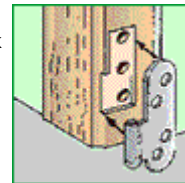

BESCHADIGD SCHROEFGAT

Als een langere schroef niet meer helpt, verwijder dan de scharnier en boor het schroefgat verder uit. Snijd een houten plug van hardhout conisch, iets langer dan nodig, en klop ze vast in het schroefgat. Snijd ze passend af met een houtbeitel. Priem in de plug en bevestig de scharnier opnieuw.

VERVANGING VAN SCHARNIER

Als het nieuwe beslag niet dezelfde afmetingen heeft als de te vervangen scharnieren, zult u ook hier de scharnieren verwijderen en de schroefgaten met houten pluggen opvullen. De pluggen worden ingesmeerd met houtlijm. Daarna kunt u het nieuwe beslag aftekenen, inkrassen en en uithakken.

INBOORPAUMELLE

Het steken van inboorpaumellen vraagt een specifieke aanpak. Eerst wordt met behulp van een boorpatroon (doorgaans meegeleverd met de inboorpaumellen) de assen van de te boren gaten aangeduid. Het mannelijke bled moet aan de deur worden vastgemaakt.

BOREN

Boor nu gaten met een boor van een diameter die iets kleiner is dan die van de spillen met schroefdraad. De inboorpaumellen worden nu bevestigd door de spillen in te draaien. Daarna kunt u de 2 delen met elkaar verbinden, door ze in elkaar te haken.

